



REGERINGSKANSLIET

Bilaga 3

Rådspromemoria

2004-11-11

rev 041112

Jordbruksdepartementet

NS-enheten

Thomas Bengtsson

Rådets möte den 22 november 2004

Dagordningspunkt 5 (a)

Rubrik: Förslag till rådsförordning för stöd till landsbygdens utveckling genom den europeiska fonden för landsbygdens utveckling, orienteringsdebatt

Dokument: 11495/ 04 AGRI 194

Bakgrund

Kommissionen presenterade förslaget till en ny LBU förordning för perioden 2007 - 2013 vid jordbruksministerrådet den 19 juli 2004. Jordbruksdepartementet har sänt ut förordningen på remiss. Senaste svarsdatum var den 16 september 2004. Under hösten har förslaget behandlats i en arbetsgrupp under rådet.

Kommissionen föreslås utarbeta en EU strategi för landsbygdsutveckling som vilar på följande målsättningar och prioritetsaxlar kring vilka förordningens åtgärder är strukturerade:

- Förbättrad konkurrenskraft i jord- och skogsbrukssektorerna
- Markförvaltning och miljö
- Allmän landsbygdsutveckling och livskvalitet

Utifrån den gemensamma EU-strategin skall en nationell strategi utarbetas som klargör förhållandet mellan nationella program och EU:s

övergripande målsättningar. Den nationella programmeringsprocessen är snarlik den som tillämpats tidigare.

Förordningen innehåller bl.a. följande ändringar och nyheter:

- Upprättande av EU strategi och nationell strategi, tre övergripande målsättningar, tre tematiska prioriteringsområden, konkurrenskraft, markförvaltning och allmän landsbygdsutveckling, totalt 32 olika åtgärder
- Balanskrav om minst 15 procent av den gemensamma finansieringen till prioriteringsområde I och till prioriteringsområde III och minst 25 procent till prioriteringsområde II. Öronmärkning av resurser om minst 7 procent till Leader insatser (Innovativ landsbygdsutveckling. För närvarande är Leader ett eget s.k. gemenskapsinitiativ).
- Skogen ges en mer framträdande roll i målsättningarna. Inom området konkurrenskraft likställs skogssektorn med jordbrukssektorn.
- Nyheter / nya åtgärder inom konkurrenskraftsområdet: I praktiken inga nya åtgärder. Investeringar inom skogssektorn renodlas i axel I till att omfatta det ekonomiska värdet av skogar. Motsvarigheten till det nuvarande förädlingsstödet omfattar nu också skogsförädling. Förädlingsstödet begränsas till att endast omfatta små- och microföretag (idag också till företag med mer än 50 anställda). Kravet på att stödmottagaren skall uppfylla minimikrav för miljö, hygien och djurens välfärd har i regel ersatts av att stödmottagaren skall uppfylla EU:s normer på området ifråga.
- Nyheter / nya åtgärder inom området miljö- och markförvaltning:
 1. Miljöstöden och stöd för djurvälfärd: Öppning för andra stödmottagare inom miljöstöden, ”other land managers”, införande av anbudsförfarande inom miljöstöden. För miljö- och djurvälfärdsåtgärden införs uttryckliga kopplingar till CAP reformens tvärvillkor som grundläggande krav med möjlighet till tillägg. (Enligt nuvarande förordning skall stödmottagaren uppfylla det som kallas god jordbrukarsed. Det senare begreppet försvinner ur förordning och ersätts även för andra åtgärder av att tvärvillkoren enligt MTR skall gälla.)
 2. Nya åtgärder med skoglig inriktning: A. ”Agroforestry systems” för att kombinera extensivt jordbruk och skogssystem. Stöd för etableringskostnaderna.
B. Natura 2000 ersättning för skogsmark. I princip en ny åtgärd, stöd har tidigare förekommit för ekologisk stabilitet i skogen. Nu föreslås ett årligt hektarbaserat Natura 2000 stöd på mellan 40 – 200 € / ha.

C. Skogsmiljöstöd. Ny miljöspecifik åtgärd som påminner om miljöstöden till jordbruket. Bygger på femårsåtaganden. Stödet täcker endast merkostnader, inte inkomstbortfall. Som villkor för stödet gäller att åtagandet måste gå utöver vad som krävs enligt relevant lagstiftning.

- Ny LFA indelning (stöd för mindre gynnade områden, kompensationsbidrag), för andra naturgivna handikapp än för bergsområden. Avgränsningen för andra naturliga handikapp är något snävare än tidigare ”signifikanta handikapp” och fokuserar tydligare på naturgivna nackdelar. Kriterier om inkomst och befolkningstäthet har tagits bort. Sveriges fördragsbundna möjlighet till stöd norr om 62:a breddgraden finns med. Tvärvillkor och principen om inkomstbortfall och merkostnader föreslås gälla för LFA stöd. Natura 2000 handikappet hanteras, enligt ovan, i en egen åtgärd.
- Nyheter / nya åtgärder inom området allmän landsbygdsutveckling:
 1. Ny åtgärd för ”affärsskapande och utveckling” som tydligare än tidigare möjliggör stöd för microföretag utan koppling till jordbruket.
- Ett eget metodiskt prioriteringsområde för Leader. Minst 7 % av fondens stöd ska tilldelas Leader verksamhet. Öppning för att tillämpa Leader metodiken för samtliga prioriteringsområden, men särskilt för axel III. Resultatreserv införs för Leader (3 %)
- Nya fördelningskriterier för fördelning av resurser mellan MS, redovisning av fördelning inom konvergensområden. I praktiken kommer historisk tilldelning och effektiviteten i förvaltningen ”past performance” att ha en stor betydelse.
- Utökad ambition för övervakning och uppföljning. Uppföljning av strategin. Löpande utvärdering av programmen, årsrapporter, bestämmelser om övervakningskommitté m.m.
- Genom förslaget till finansiell förordning för jordbrukspolitiken införs en samlad fond för landsbygdens utveckling.

Rättslig grund och beslutsförfarande

Rättslig grund enligt EG-fördraget, artikel 33 och artikel 158
 Beslut enligt EG-fördraget, artikel 37. För beslut i rådet krävs kvalificerad majoritet. EP deltar enligt förfarande med enkelt yttrande, s.k. samrådsförfarande

Svensk ståndpunkt

Sverige ser positivt på ett ökat relativt fokus på LBU inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitiken. Insatser som kan stödjas genom

förordningen skall bidra till de mål som fastställts i slutsatserna från toppmöten i Lissabon och Göteborg vilket skall leda till en ekonomiskt, ekologisk och socialt hållbar utveckling på landsbygden.

Landsbygdspolitiken kan i vissa delar vara ett instrument för att underlätta strukturutveckling och framtida reformer av CAP (den första pelaren) samt att stödja en omstrukturering av jordbrukssektorn i de nya medlemsländerna. I samband med strukturutveckling utgör landsbygdspolitiken ett viktigt instrument för att bevara den biologiska mångfalden. Konsekvenser av reformer av CAP bör hanteras företrädesvis inom ramen för den traditionella jordbrukspolitiken. Sverige vill åstadkomma ett förenklat, tydligare och mer lättöverskådligt regelverk för EU:s landsbygdspolitik. De insatser som finansieras gemensamt skall ha ett tydligt gemenskapsmervärde, i annat fall bör de finansieras nationellt.

Införandet av strategier är bra och skall skifta fokus från detaljer kring de enskilda åtgärderna till gemensamma målsättningar för landsbygdspolitiken. Det är uppfyllandet av målsättningarna som skall vara föremål för uppföljning och utvärdering. Uppdelningen på tre prioritetsområden är rimlig. Med beaktande av förenklingsfrågan och mervärdesfrågan kan antalet åtgärder ifrågasättas. Sverige förordar ett matrisupplägg med ett begränsat antal åtgärder som tillämpas horisontellt för att uppnå de tre målsättningarna och prioritetsområdena. Programförfarandet skall kännetecknas av nationell och regional frihet att utforma geografiskt avvägda program samtidigt som grundläggande krav på balans mellan prioritetsområdena säkerställer konkurrensneutralitet och att de gemensamt finansierade åtgärderna bidrar till att uppfylla de inom EU fastställda målsättningarna. Sverige accepterar principen om finansiell balans mellan prioritetsområdena samtidigt som nivåerna på procentsatserna bör diskuteras, bl.a. för att medlemsländer med höga miljöambitioner även fortsättningsvis skall kunna prioritera detta.

Åtgärder / nyheter inom prioritetsområde I: Sverige är emot den renodling av stöd för ekonomiska förbättringar i skogssektorn som framgår av rubriksättningen till prioritetsområde I och i form av likställda möjligheter till ersättningar till skogssektorn som till jordbrukssektorn inom förädlingsstödet. Åtgärden riskerar att bli konkurrenssnedvridande. EG fördraget ger utrymme för en gemensam jordbrukspolitik, inte för en gemensam skogspolitik. Sverige stöder att förädlingsstödet begränsas till små- och microföretag. Dessa företag bedöms ha störst utvecklingspotential på landsbygden. Det bör i förslaget förtydligas att MS får ställa nationella krav på stödmottagaren även om dessa är mer långtgående än vad som föreskrivs enligt gemenskapsrätten.

Åtgärder / nyheter inom Axel II:

1. Sverige stöder en ökad flexibilitet när det gäller tillämpningen av miljöstöden. Öppningar för entreprenad och kontraktering kan leda till en effektivare tillämpning. Sverige stöder att kopplingar införs till de s.k. tvärvillkoren när det gäller miljö- och djurvälståndsåtgärden eftersom detta innebär ökad enhetlighet.
2. Sverige ifrågasätter införandet av åtgärden ”agroforestry systems”. Behovet av åtgärden är inte klart motiverad. Sverige ifrågasätter vidare införande av Natura 2000 ersättning för skogsmark. Det bör i förslaget även för övriga åtgärder i denna axel förtydligas att MS får ställa mer långtgående nationella krav på stödmottagaren än vad som föreskrivs enligt gemenskapsrätten.
3. Det bör säkerställas att kompetensutveckling kan tillämpas också inom prioriteringsområde II.

LFA indelning: Sverige välkomnar en översyn av indelningen. Revisionsrättens rapport om LFA stöden visar på ett behov av en översyn. Sverige värnar de områden som idag omfattas av LFA i Sverige och våra fördragsbundna möjligheter att lämna stöd till jordbruket norr om den 62:a breddgraden. Sveriges LFA områden bedöms i stor utsträckning omfattas av kriterier för naturgivna handikapp. Omfattningen av LFA-stöd i bördigare områden i Kontinentaleuropa bör begränsas vilket kan bli en följd av förslaget.

Nyheter / nya åtgärder inom området allmän landsbygdsutveckling och Leader:

1. Sverige ger sitt stöd till åtgärden ”affärsskapande och utveckling” och den föreslagna begränsning som innebär stöd enbart till micro-företag. Diversifiering av landsbygdens ekonomi är viktigt för landsbygdens utveckling och tillämpad på rätt sätt kan åtgärden bidra till denna utveckling. Långsiktigt stödberoende måste dock undvikas.
2. Sverige stöder en integrering av det nuvarande gemenskapsinitiativet Leader + inom ramen för LBU förordningen. Den föreslagna procentsatsen för resurser till Leader kan behöva övervägas ytterligare.

När det gäller fördelningskriterierna så menar Sverige att historisk tilldelning och då särskilt effektiviteten i administrationen under nuvarande programperiod skall ligga till grund för nuvarande fördelning (Sverige är ett av de medlemsländer som varit snabbast med utbetalningar av tilldelade resurser). I linje med att s.k. ekonomiska och sociala kriterier föreslås tas bort vid LFA indelningen så bör naturgivna handikapp få ökad tyngd vid fördelning av resurser. Fördelningskriterierna skall beakta glest befolkade områden, som i Norden sammanfaller med områden som löper akut risk för permanent nedläggning av jordbruksmark

En fond: Tillämpningen av en gemensam fond för landsbygdens utveckling är en förenkling jämfört med nuvarande system. Sverige stöder detta förslag. Förslaget innebär ett enhetligt administrativt och

finansiellt regelverk för landsbygdens utveckling inom EU att jämföra med dagens uppdelning mellan mål-1, mål-2 och övriga LBU områden. Likabehandling för stödmottagare säkerställs. Integreringen av gemenskapsinitiativet Leader + är en naturlig del i denna utveckling.

Europaparlamentets inställning

Har inte lämnat yttrande

Förslaget

Se bakgrund.

Gällande svenska regler och förslagens effekter på dessa

EG-förordningen kommer ligga till grund för utarbetandet av kommande svenska miljö- och landsbygdsutvecklingsprogram och för den nationella förordningen om stöd för miljö- och landsbygdsutvecklingsåtgärder. Den senare kommer att behöva uppdateras / ersättas av en ny förordning.

Ekonomiska konsekvenser

Den slutliga finansieringen och därmed omfattningen av Landsbygdsförordningen kan inte fastställas förrän förhandlingarna om EU:s nästa finansiella perspektiv är klara.